

.....
pieczętka WKK

Kod ucznia					Kod szkoły				
		-			-				
Dzień		Miesiąc		Rok					

DATA URODZENIA UCZNIĄ

KONKURS HUMANISTYCZNY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

ETAP WOJEWÓDZKI

Śladami przeszłości

Drogi Uczniu,

witaj w II etapie konkursu humanistycznego. Przeczytaj uważnie instrukcję, a następnie postaraj się odpowiedzieć na wszystkie pytania testu.

- Arkusz liczy 13 stron i zawiera 34 zadania.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem, bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora.
- W przypadku testu wyboru (A, B, C, D) zaznacz prawidłową odpowiedź, stawiając znak **X** na literze poprzedzającej treść wybranej odpowiedzi.
Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem **X** inną odpowiedź.
- Odpowiedzi do pozostałych zadań wpisuj w wyznaczone miejsca w teście.
- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
- Pracuj samodzielnie.

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania:

83

Powodzenia!

Tekst I

– Jejmościankę tylko po śmierć postać.

W matowej tafli lustra obwiedzonego ciężką, rzeźbioną ramą zobaczyłam stojącą za mną kobietę, szerokie oblicze ujęte w falbanki rogatego czepca.

I ten pokój jakiś przedziwny...

Ogromna szafa z ciemnego drzewa. Krzesła wysokie jak trony, kryte skórą, na ścianie jakiś niby kilim, w ogóle nie wiadomo co, drzewa, smoki i zamek z ostrokończystą wieżą. Ja... ja nigdy nie widziałam tego pokoju.

– W zwierciadelko jejmościanka się gapi, żeby jeno dytka na słomianych nogach nie zoczyła, jak się już niejednej pannie, pełnej światowej próżności, przydarzyło.

I teraz stało się najdziwniejsze. Odwróciłam się i dygnęłam, skądś wiedziałam nie tylko, że muszę dygnąć, ale także znałam słowa, które należało powiedzieć:

– Stokrotnie upraszam przebaczenia ciotuni dobrodziejki. Jenom z pustoty w zwierciadło zerknęła.

Jakimś czarodziejskim sposobem miałam na sobie suknię długą do ziemi, byłam ściśnięta w pasie aż do mdłości, a moje policzki drapał wykrochmalony na sztywno kołnierz. Bardzo chciałam przejrzeć się w lustrze, ciekawa, jak wyglądam w tym przebraniu, ale nie odważyłam się. [...]

Najdziwniejsze, że wcale nie czułam się spłoszona słowami nieznajomej, więcej, przyjmowałam je jako coś zupełnie zwyczajnego i normalnego. Miałam tylko poczucie nieprawdopodobnej zgrywności tej sytuacji, meblasy przytłaczające i olbrzymie, te stroje jak w teatrze i ten pokój niski, ale rozległy.

Jeżeli rozumiem poprawnie (nasz matematyk powiada, że grunt to poprawne rozumowanie), jakimś złośliwym zrzędzeniem losu zostałam przeniesiona w dawne czasy, i to wcale nie w dawne czasy stanowiące tło filmu, ale w najprawdziwsze dawne czasy. To się wydaje niemożliwe, ale tak jest naprawdę. Ładnie. Ja jestem ich Małgosią, tak jakby mieli tutaj wolne miejsce na mnie, wskoczyłam w to puste miejsce i jestem. Coś w rodzaju liczby x, której szukali. Trzeba było przeczytać „Trylogię”. Łatwo się mówi: przeczytać! „Ogniem i mieczem” – dwa tomy, „Potop” – trzy tomy, „Pan Wołodyjowski” – jeden, ale bardzo gruby. „Przygody pana Michała” widziałam w „Teleranku”, nawet mi się podobały. [...]

Jeżeli to wszystko nie jest bujną i bladą lipą, to jakoś będę musiała spróbować żyć w tym świecie, dopóki z niego nie ucieknę. Ja się tak łatwo nie poddam. Poradzę

sobie. Skoro mogłam tu trafić wprost z naszej kawalerki, to znajdę drogę z powrotem, do swojego świata. Chyba, że to jakiś głupi kawał.

E. Nowacka, *Małgosia kontra Małgosia*, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 1975, s.9

Zadanie 1. (0-1 pkt)

Akcja tekstu I rozgrywa się

- A) w XVI wieku.   C) w kawalerce Małgosi.
B) w świecie fikcyjnym.   D) na dworze króla.

Zadania 2. (0-3 pkt.)

**Co wskazuje na to, że akcja I fragmentu rozgrywa się w dawnych czasach?
Podaj trzy różne informacje.**

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 3. (0-1 pkt)

Narrator ujawnia się w wypowiedzi:

- A) „Poradzę sobie.”   C) „I ten pokój jakiś przedziwny...”
B) „Jejmościankę tylko po śmierć posłać.”   D) „Krzeseła wysokie jak trony...”

Zadanie 4. (0-1 pkt)

Nieznajoma, która przemówiła do bohaterki, to

- A) służąca z rogatym czepcem.   C) ciotunia dobrodziejka.
B) matka Marii Kazimiery.   D) sama królowa.

Zadanie 5. (0-1 pkt)

„Jejmościankę tylko po śmierć posłać” oznacza, że dziewczyna

- A) zbyt długo załatwiała sprawę.   C) wszystko potrafi załatwić.
B) szybko wykonuje polecenia.   D) nie umie się zachować.

Zadanie 6. (0-1 pkt)

Trylogia to

- A) tytuł programu historycznego.   C) epepeja narodowa.
B) cztery części powieści Sienkiewicza.   D) *Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski.*

Zadanie 7. (0-1 pkt)

Małgosię skarcono za to, że

- A) nie potrafiła cieszyć się chwilą.   C) gapiała się w zwierciadło.
B) nie poznawała starego pokoju.   D) za mocno ścisnęła się w pasie i miała mdłości.

Zadanie 8. (0-3 pkt.)

Na podstawie fragmentu tekstu I scharakteryzuj w trzech zdaniach, jak Małgosia ocenia położenie, w którym się znalazła. Nie cytuj.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 9. (0-2 pkt.)

Wypisz z tekstu I po jednym przykładzie dwóch różnych środków stylistycznych określających wygląd pokoju i nazwij je.

Przykład I	Nazwa środka stylistycznego
Przykład II	Nazwa środka stylistycznego

Zadanie 10. (0-1 pkt)

Użyte przez bohaterkę słowo „meblasy” to

A) zdrobnienie. B) zgrubienie. C) wyraz dźwiękonaśladowczy. D) animizacja.

Zadanie 11. (0-3 pkt.)

W kontekście zdań z tekstu I wyjaśnij znaczenie niżej podanych wyrażen i zwrotów:

bujda - .....

blada lipa - .....

czuć się spłoszonym - .....

Tekst II

Pod koniec czerwca, w samo południe, gwałtownie zaterkotał dzwonek przy moich drzwiach. Niechętnie wstałem od biurka, przy którym ślecząłem nad zawiłymi dziejami zakonu templariuszy, otworzyłem drzwi i napotkałem sympatyczne i miłe memu sercu twarze trzech harcerzy: Tella, Wiewiórki i Sokolego Oka.

– Panie Tomaszu! Panie Samochodzik! – wołali jeden przez drugiego. – Szykuje się nowa przygoda, prawda?

– Ich twarze wyrażały ogromne zaaferowanie. Nie zapytali nawet, czy mam czas na rozmowę. Wpakowali się do pokoju, obsiedli fotele.

– I co pan na to? Co pan na to, panie Tomaszu? – pytał Wilhelm Tell, wymachując gazetą.

– Zrobiłem zdziwioną minę.

– Jeszcze nie czytałem dzisiejszej prasy...

– To niech pan czyta! Szykuje się nowa przygoda! Nowa wyprawa po złote runo! – wołali jeden przez drugiego. I wetknęli mi do rąk przyniesioną gazetę.

– Ależ ja mam bardzo pilne zajęcia... – broniłem się.

Podnieśli ogromny wrzask:

– Panie Tomaszu, co się stało?! Nie chce pan szukać przygód? Już ma pan dosyć odniesionych triumfów? A może się pan lęka nowej przygody? Przecież chyba nie zrezygnujemy ze skarbów templariuszy?

– Co takiego? – i aż zaczerwieniłem się z wrażenia. – Skarby templariuszy?
Skąd wiecie o tej sprawie?

– Jak to skąd wiemy? Z gazety, którą pan trzyma w ręku.

Rozłożyłem płachtę gazety. Natychmiast wpadł mi w oczy tytuł wydrukowany grubą czcionką: *CZY SKARBY TEMPLARIUSZY ZNAJDUJĄ SIĘ W POLSCE?*

Z. Nienacki, *Pan Samochodzik i templariusze*, Wydawnictwo Siedmioróg, Wrocław 2003, s. 3

Zadanie 12. (0-1 pkt)

Chłopcy proponują panu Tomaszowi

A) wspólną wycieczkę.	C) szukanie skarbu templariuszy.
B) wyprawę po runo.	D) studiowanie dziejów zakonu templariuszy.

Zadanie 13. (0-2 pkt.)

Wskaż dwie funkcje, które pełnią wykrzykniki w przytoczonym niżej fragmencie.

To niech pan czyta! Szykuje się nowa przygoda! Nowa wyprawa po złote runo!

- .....
- .....

Zadanie 14. (0-1 pkt)

W którym z podanych źródeł znajdziesz najwięcej informacji o zakonie templariuszy?

A) <i>Encyklopedia powszechna</i>	C) <i>Zakony rycerskie</i>
B) <i>Historia średniowiecza</i>	D) <i>Dwory i pałace w Polsce</i>

Zadanie 15. (0-1 pkt)

***Pan Samochodzik i templariusze* to powieść**

A) science fiction.	C) obyczajowa.
B) przygodowo – detektywistyczna.	D) historyczna.

Zadanie 16. (0-4 pkt.)

Na podstawie tekstu II i całej książki podaj w formie przymiotników pięć cech narratora powieści *Pan Samochodzik i templariusze*:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Zadanie 17. (0-2 pkt.)

W formie równoważników zdań podaj dwa walory książki Z. Nienackiego, dla których warto ją przeczytać.

- .....
- .....

Zadanie 18. (0-4 pkt.)

Uzupełnij tekst:

..... do historii przeszedł jako ten, który sprowadził Krzyżaków do Polski. Osadził ich na Ziemi ..... . Jednak Krzyżacy w niedługim czasie odsłoniли swoje prawdziwe oblicze, podstępem i zdradą zajmując polskie ziemie. Do decydującej bitwy wojsk polskich ze znienawidzonymi braćmi krzyżowymi doszło ..... lipca ..... r. pod ..... . Na czele jednej z armii stanął król Polski .....

Zadanie 19. (0-5 pkt.)

Zredaguj notatkę prasową pod tytułem: CZY SKARBY TEMPLARIUSZY ZNAJDUJĄ SIĘ W POLSCE? Wykorzystaj informacje z przeczytanej lektury.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

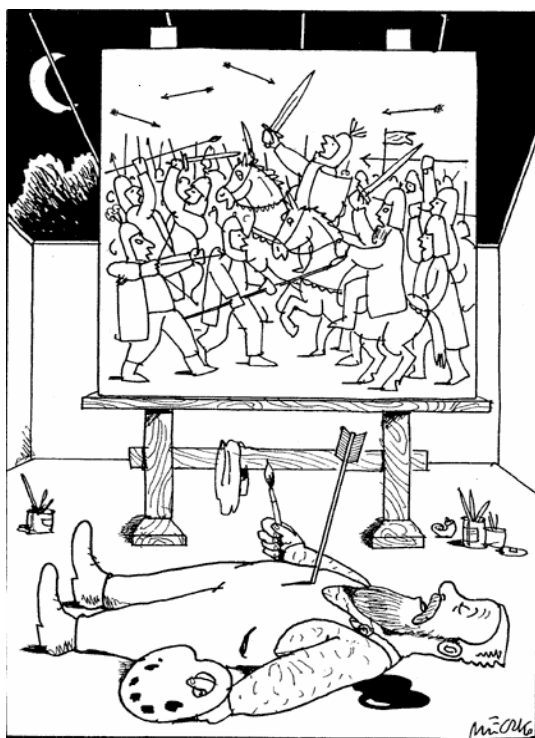
Zadanie 20. (0-5 pkt.)

Uzupełnij tabelę zapisując słownie cyfry rzymskie i arabskie:

966 r.	
15.07.2005 r.	
11 bohaterów	
w II poł. XVIII w.	
5 drzwi	

Tekst III

rys. Andrzej Mleczko

Zadanie 21. (0-1 pkt)

Obraz namalowany przez malarza okazał się zbyt realistyczny, gdyż

- A) na zewnątrz panowała noc.
- B) przedstawia bitwę.
- C) ożywają bohaterowie obrazu.
- D) dzieje się w pracowni malarza.

Zadanie 22. (0-1 pkt)

O tym, że *Ofka z Kamiennej Góry* Kornelii Dobkiewiczowej jest powieścią decydują przede wszystkim

- A) dialogi, bohaterowie historyczni i fikcyjni.
- B) główny bohater, zdarzenia.
- C) narrator, podział na rozdziały.
- D) obecność narratora, wielu bohaterów, kilka wątków.

Zadanie 23. (0-2 pkt.)

Wpisz do tabeli po 3 postacie, o których mowa w lekturze *Ofka...*

POSTACIE HISTORYCZNE	POSTACIE FIKCYJNE

Zadanie 24. (0-1 pkt)

Które z wymienionych państw pierwsze przyjęło chrzest?

- A) Polska.   B) Czechy.   C) Ruś.   D) Litwa.

Zadanie 25. (0-1 pkt)

Św. Wojciech pochodził z

- A) Polski.   B) Czech.   C) Niemiec.   D) Austrii.

Zadanie 26. (0-1 pkt)

Kalina, bohaterka powieści, była

- A) siostrą Witoszka.   C) matką Ofki.
B) córką Zbysława.   D) matką Ludosza.

Zadanie 27. (0-1 pkt)

Słowo *juno* możesz zastąpić słowem

- A) chłopiec.   B) rycerz .   C) mężczyzna.   D) giermek.

Zadanie 28. (0-6 pkt.)

W podanych niżej zdaniach podkreśl podmiot (---) i orzeczenie (≈):

1. Z dawien dawna góra Ślęza była uroczyskiem.
2. Kamieni było pod dostatkiem.
3. Kupcy wędrowni i podróżni ciągnący przez Ślężę z ziem dalekich na zachód i na wschód nazywali często Ślężę po prostu Kamienną Górą.

Zadanie 29. (0-1 pkt)

Wymień dwa obyczaje opisane w *Ofce...*

- .....
- .....

Zadanie 30. (0-3 pkt.)

Na podstawie powieści *Ofka ...* napisz, o którym bohaterze mówią fragmenty.

A. *Oj zdatny. Tur z niego, a srogi. Brodę jako słyszałem, ma barwy ognistej, rozwichrzoną, chód pewny, a plecy szerokie. Lica rumiane. Łowy nawidzi jedne, a wojnę.*

.....

B. *Głos... brzmiał jak srebro, oczy jej patrzyły wesoło na świat spod jedwabistych rzęs.*

.....

C. *W ziemi Polan przebywa. Grody wielkie ma, Gniezno, Kruszwicę i Poznań, inszych grodów i inszych ziem tu nie liczę.*

.....

Zadanie 31. (0-2 pkt.)

Podaj dwie cechy, które można wyczytać z poniższej charakterystyki.

O księciu Mieszce słyszałem i ja. Ma być lisem i wężem w rozumie...

.....

.....

.....

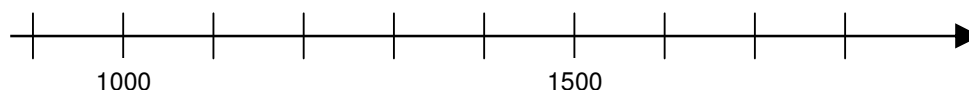
Zadanie 32. (0-3 pkt.)

Poniższe daty dotyczą wydarzeń, opisanych w lekturach konkursowych. Nazwij wydarzenia historyczne i umieść według wzoru na osi czasu.

1226

966

1683

Zadanie 33. (0-1 pkt)

Które formy nazwiska *Jan Matejko*, wstawisz w poniższe zdania:

Myślę, że z ..... mógłbym się zaprzyjaźnić.

Widziałem album z reprodukcjami obrazów .....

- A) Jan Matejko / Jana Matejko
- B) Janem Matejkiem / Jana Matejki
- C) Janem Matejką / Jana Matejki
- D) Janie Matejko / Janem Matejką

Zadanie 34. (0-16 pkt.)

Napisz opowiadanie z dialogiem i opisem. Bohaterami swego tekstu uczynić postacie z obrazu Józefa Szermentowskiego pt. *Stary żołnierz i dziecko w parku*.

Józef Szermentowski, *Stary żołnierz i dziecko w parku*, 1869, olej na płótnie, Muzeum Narodowe Poznań

